

Teljesítették a tervet, és a következő tavasszal nagy erővel megkezdték a terület parkosítását. Új lakóházakat és irodaépületeket is terveztek a domb helyére, kávézókkal, tenispályákkal és játszóterekkel. A látványterveken csupa gyönyörű fiatal család élvezte a ragyogó városszéli napsütést, és semmi más nem volt a mesteri grafikával megtervezett arcukon, csak tomboló boldogság.

Zuzka minden magyarázat nélkül tért vissza, de amikor Tibor elejtett néhány könnyecseptet a nyakamba borulva, láttam, hogy befelé ő is sír. Az volt a szemében, hogy mindent megbocsát, és soha többé nem kell a régi dolgokra gondolnunk. Némán bólintottam, mintha csak egy önkéntelen rándulás futott volna végig az arcomon.

J E N E I L Á S Z L Ó

Ugrás a felhők közé

Annál az asztalnál tanulta meg, milyen forróságot érez, ha boldogtalan. Mert egyébként ő egy fázós lány. Kötött mellény, alatta magas nyakú pulóver, ingblúz. Ül a Roszija szálló 21. emeletének csupa üveg éttermében, és kibámul a Vörös térre. Balettetűdöket vittek a kongresszusi központ koncerttermébe. Matinéban adták őket, vasárnap délelőtt. Dühöngtek. Azt mondták neki, ez a balett hazája, örüljön. És az ötezer főnyi közönség! Hiába, egy matiné szakmailag semmi. Este a tetőbüfében, majd az étteremben megpróbálta spiccesre inni magát. Igézte a fehér bóbitás pincérnő mosolya. Csak erre az egy éjszakára megvadul, így döntött. A konzisok zenekarában van egy tangóharmonikás, tudná szeretni. Mindebből semmi sem lett, azon a buta nyelven képtelenség beszélni. Végül már hétfőn az Inturiszt irodáján kötött ki, haza akart jönni. Egyedül az Uszpenszkij székesegyházba ment el, oda is csak a tangóharmonikás miatt. Aztán a déli bejáratnál más csoportba került, soha többé nem látta. Látta viszont a hatalmas ikonosztázon eredetiben Rubljovot. Hazafelé a repülőn ezen gondolkozott. Se szerelem, se a művészet fényárja. Mit meséljen majd a szerencsétlennek, mindig olyan kielégületlen. A férje várta a repülőtéren.

Aki szerint mindig a vére sodorja bajba. És aki már a moszkvai utat sem akarja engedni. De hát a közösségi elvárások... A külterjes élet korában tilos begubózni. Ismerte a feleségét, sosem tudott megülni egy helyben, séták, utcai lebegések, hullámsások. Ki tudná nála jobban, milyen egy balett-táncos lépte a téren. Elég egy bűnös mellékkörülmény, és kész a baj. Egyetlen lépcsőfok csupán, de

ősz volt, a sok lehullott levél eltakarta előle. Ha csak úgy aláfordul a bokája, egy táncos reflexe kivédi. Vagy... pas de deux lett volna?! Nem volt egyedül. Ezt a férje, úgy tűnt, elég hamar eldöntötte magában.

Képesnek kellett volna lennie a korrekcióra, az ő reflexeivel. Hacsak nem kapaszkodott össze valakivel. Mert minek sétálna épp azon a téren, a város másik felén van. Egyébként is, mit keresne egy magányos nő azon az ósdi, dohos bérházak közti, szalagnyi téren?! És akkor úgy lehetett, hogy borult, vele együtt a másik is. Annak a *másik*nak a súlya is ment a bokára. Odalettek a külső bokaszalagok. De még kisebb csontdarabok is leváltak. A férje az összes orvosi papírt szinte kívülről tudta. Olyan volt neki, mint egy megdönthetetlen bizonyíték a válóperes tárgyaláson. Empirikus bizonyítás, ott a röntgen. Elsődleges és objektív tények. De milyen könnyen ébresztett meggyőződést benne! Ez a férjére vall, gondolta, mikor eldől, hogy a színpadtól elköszönhet, és ez a piszok láthatóan örült. Bejárta az érzelmek bizonyos rétegzettségű skáláját – de a végén minden pórusa ezt lehelte ki: örül. Hol ronthatta el vele?

A műtétek után, már a rehabilitáció alatt csend lett. Se házasság, se válás, valami a kettő között. Óvatosan eresztette le az edényt a gáztűzhely vasára. Két hétig nem porszívózott, csak a partvissal húzta össze a nagyját. Kézzel írt levelet, mint egy gyereklány, pedig évek óta átszokott az írógépre. Anyja csendjére gondolt, az elfekvőben ült az ágya szélén. Élt, aztán egy perc múlva már halott volt. Gyászolni is elfelejtett, olyan intenzíven foglalkoztatta, mi történhetett az alatt az egy perc alatt. Hogy lehetséges ezzel a helyzettel elszámolni, kérdezte magától mindegyre, és alaposan megijedt a kiszolgáltatottságától. Fejét a mellére ejtve egy ülés mögé bújít, és valamilyen fura megfontolásból két egymást követő napon próbálta belopni magát az utolsó villamossal a színbe.

Kiderült, igazi lelkifurdalása csak annak a férfinak volt, aki mellette ment, amikor a baleset megtörtént. Elképesztő falánksággal szeretkeztek, bár voltak lehangoló részletek. Dühös volt magára, amiért megtette, azért téveszthette el a lépcsőt. Amíg a kórházban feküdt, majd otthon lábadozott, ez a férfi apró borítékba hajtogatott papíron írta neki a színházi portán hagyott, meggondolatlan üzeneteit. Nagyjából negyedéven át, úgy harminc darabot. A portás megelégette, összegumizta, becsöngetett hozzájuk, hogy átadja. A férj nem volt otthon. Így napokat lehetett tölteni ezzel az izgalommal. Aminek szerinté alig lenne szabad többnek lennie sejtésnél – igaz, mégis igaz volt, most már ő is elhiszi. A majdnem idegen férfi a fájdalom és a kétségbeesés ködébe veszett, de ott volt újra. Ott volt egy lakásban velük. Hová rejtse?

Vett egy asztali naptárt, egyszerű áthajthatósat. Időnként provokatív koreográfiával felvette a komódról, beírt a következő napra egy x-et. És miközben írta, mélyeket sóhajtott, hogy: Olyan fáradt vagyok! Vagy: Jóságos ég, de alattomos ez a zsidóság. Mert sosem épült fel teljesen. A szalagok teherbírása elégtelen maradt. Már nem érdekelt. A férje még bújta tovább a papírokat, ilyen szavakat emelt ki neki, hogy: mozgástartomány. És ahányszor mondta, mindegyik alkalommal láthatóan kopott az öröme. Elkezdte sajnálni a kisszerű győzelme miatt. Talán épp ezért sóhajtott olyan mélyeket, mikor írta az x-eket, és csak ő tudta, hogy mit jeleznek: ez a másnapi randija egy férfival. És a jelek ott voltak a lakásban, szem előtt.

Gyakran zsidbadt a lábfeje, de esténként Edith Piafot dúdolt. Majd teherbe esett, és fogalma sem volt, kitől van. Hiszen a férfiak váltották egymást. A levélkék rejtkehelyén és a minden évben kicserélt áthajthatós naptárán túl semmit sem érzett a lakásban a magáénak. Rejtegette a kapcsolatait, ahogy a férje őt. Az x-szel megjelölt napokon elment otthonról. Minden egyes alkalommal meglepte a szabadság. Jámboran szeretkezgetett, a férfiak is olyan ráérősek voltak. Egyetlen alkalommal sikerült feldúlnia őt valakinek. Olyan ember volt, mint a természeti erő – öntörvényű. Havonta egy alkalmuk adódott, ilyenkor egy vakudvarra nyíló sötét szobában csinálták. Úgy képzelte, hogy ők szellemképek, vagy inkább röntgenfelvételek. Az egyik előjelzett napon az állatkerti madárröptető mellett volt a találkozójuk, amikor a férfi szakított vele. Aznap este odaadta a férjének a közel harminc fura kis borítékba hajtogatott egész románcot. Az első férfi vallo-másait, könyörgéseit, mély szégyenkezésével felrázó sirámaid.

Egy hangos szó nem hangzott el. Az ágyban kötöttek ki. Nem is olyan kelletlen mozgásuk a férje kudarca miatt kínosan leállt. Fölkelt térdeplő helyzetéből, állt az ágyon a hanyatt fekvő férje fölött. Lélektanilag kidolgozott jelenet volt. Oldalra nézett az életre kelt falsíkok és a tapéta táncoló mintázata felé, mintha a közönség tapsát várná. Tán egy perc után tudatosult benne, hogy azt képzelet, a lakásuk színpad. Közben már azon törte a fejét, hogyan lehet mindazt, ami megtörtént, mintegy átúsztatni a holnapi napra.

A férje hallani sem akart arról, hogy nem tőle van a gyerek. A felesége sem akart kimagyarázni semmit. Mindezzel szinte egyező ritmusban visszatalált az otthonába. Nő még nem érezhette magát ilyen kiválóan. Visszajöttek az emlékek is. Eleinte még fontolgatta, mit mondjon el, mit ne. Aztán mindegy lett. Lettek beszélgetős estéik, legalább hetente, és általános tárgyakról. Mesélt az anyjáról, aki halála előtt egy hónappal még villamost vezetett, s akinek a legnagyobb bánata, hogy az új MÁVAG-os csuklóst már nem volt módja kipróbálni. És hogy ő, az első generációs értelmiségi, egy művész, mégiscsak ott táncolt a balett aranyfüstös ósházájában. És hogy amikor állt az Uszpenszkijben, a cipője talpán keresztül is érezte, mennyire hideg a kő. Láta Borisz Godunov rubinokkal kirakott trónját, de egy szimpla tangóharmonikást képzelt bele, akit a déli kapu előtt vesztített szem elől. És elmondta, hogy szerinte minden akkor kezdődött. A házassága is. Mert ami előtte volt, az komolytalan. És akkor, nincs más hátra, be kell ismerniük, most már mindkettőjüknek – ilyen a házasság.

A következő héten volt Budapesten a világ kommunista pártjainak valamilyen konzultatív találkozója. Nagy felhajtás, sok külföldi vendég, kellett a kulturális műsor. A volt társulata, akikkel egyébként szívélyes maradt a kapcsolat, visszakérte rendkívüli betanításra. Kihívás, ha egy koreográfiát jóval szűkebb térre kell átültetni. És ezt korábban ő táncolta, Moszkvából emlékeztek rá az elvtársak.

Az előadás rendben lement, utána addig helyezkedett, míg a fogadáson be nem mutatták neki az amerikai kommunista párt főtitkárát. Nem ez a Gus Hall nevű ember érdekelte, hanem a küldöttségében lévő fiatal fiú. A román delegáció már kivonult a tárgyalásokról, tapinthatóan nyugodtabb volt a légkör, ment minden simán. Egy nő állt még velük, panaszkodott, hogy mézesvizet kell innia a szünetekben, nem bírja. Félóránál tovább tilos lenne fordítani, még ha nem is vérre menő beszélgetések ezek. Végül a fiú lépett, a vállával kicsit befordult a tolmács elé. A nő

megjárt szott munkafegyelemmel jobbra, balra kapta a fejét, mintha keresne valakit. Komócsin elvtársat még most azonnal..., mondta, és már ott sem volt.

Tíz percig beszélgettek, világos volt a helyzet. A fiúnak mennie kellett, a sajátos körülmények, hiszen a vietnami elvtársak épp miattuk nem tudnak jelen lenni. Ez egyszerűen őrült helyzet, őrültén kényelmetlen, rázta meg az öt ujját, ahogy az olaszok szokták, jelezve, hogy valamit nem kívánnak senkinek. Ebben segítenie kell Hall elvtársat. De tizenegykor.

Félóra késéssel érkezett meg, ugyanúgy rázta az ujjait. Ez most azt jelentette, elrontott valamit, bocsánat. Alig pár percet sikerült beszélgetniük, a helyzet még egyértelműbbé, sürgetőbbé vált. Önkéntelen mozdulattal megsimította a fiú szép arcát, türelmet kért, fülkét keresett. Felhívta a férjét, hogy pár órára menjen el hazulról. Nem várta meg a választát.

Taxival értek a ház elé, a fiú fizetett. Közel sem elvtársias eleganciával szaladt az autó másik oldalához, kinyitotta az ajtót, és a karját nyújtotta. Hitetlenkedve kapaszkodott bele, a rozoga liftben is erősen szorította. Kicsit megijedt, felpillantott rá, lehet, hogy sosem hever ki egészen, olyan kisfiúsak az izmai.

Gépiesen illesztette a kulcsát a zárba, egy hosszú pillantást vetett az utcai ostorlámpa odavetődő fényére, amit sokallt, majd beléptek. Ugyanazt mondta magának a küszöbön, mint régen a színpadra lépés pillanatában: na, akkor ugorjunk be a felhők közé. A férje sehol, a gyerekszobában csend. Nem nyitotta rá az ajtót. A fiú rögtön az ágyra ült, a konyhai tálalóról kellett Sligovicát vinni neki.

Pár óra múlva az apró franciaerkélyen szívta a cigijét. Talán túl korán engedte útjára a fiút. Nem csodálkozott, talán nem is gondolkodott semmin. Viszont átfutott a fején, milyen átkozottul egészséges berendezkedésű ez a világ. Hirtelen felbűfögött estéről egy kis orosz salátát. Aztán nagyon lassan, fura színek rázódtak össze az ég alján. Úgy érezte, sosem kelt még fel ilyen szenvedélyes küzdelmek árán a Nap. Várta haza a férjét.